

BIBLIOTECA CENTRALA
"ASOCIATIIUNII"
SIBIU

Zarandul

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB.

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET.
REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD.

ABONAMENTE: 80 lei anual, 6 luni 40 lei.
Instituții și bănci 150 lei.
Muncitorii minieri 50 lei.

APARE ÎN FIECARE JOI

A năpădit ogorul pirul

S'au scurs cincsprezece ani de când sufletul românesc respiră într'un singur trup. Aceasta vorbind despre viața lui fizică. Spiritualizește acest trup pulsează domol. Nu-i în el inima, care să arunce spre hotarele lui, sânge viu, energie românească. Nu-i puterea cuturei românești. Nu-s acele raze de lumină, cari să prefacă și să dospească tot ceia ce se cheamă: interes cultural românesc, dorința românească, viața și duh național românesc. Cei cari am apucat și zilele dinaintea marelui tragedii naționale, putem face o asemănare. Vechea Românie după unirea tuturor pământurilor românești, trebuia să-și reverse puterile ei cele mai curate către margini pentru prefacere. Nu totdeauna acest aluat a putut săvârși dospirea cocci alcătuită din materiale nepotrivite. Cercetând marginile pământului românesc ne înspăimântăm

de cele ce vedem. Presa minoritară este mai în floare decât în vremurile când era la ea acasă. Cea românească — zisă stăpânitoare — ca număr aproape neexistentă iar ca influență, complect nefastă. Presa minoritară este hrănită cu gânduri și ținte streine de ținta noastră națională. Umila noastră foaie apare rar, și când apare, otrăvește sufletul cititorului cu idei nenorocite, luptă politică. Facem impresia unor tabere indușmănite. Nu-i gazeta de dreaptă informație și nici articolul plin de cunoștințe istorice, geografice, economice, financiare etc. Se pare că minoritarii și-au strâns,

după pierderea legăturii cu patria lor, mai puternic rândurile. Cu banul sărăcăcioasei lor pungii, neajutați de statul ocrotitor, întrețin zeci de gazete. Pentru mândria noastră națională este o adâncă rușine. Este un dezastru sufletesc. Așa-i la Chișinău, nu deosebit la Cernăuți și mai grozav la Cluj.

li păcat de jertfa celor ce se odihnesc sub țărâna pământului românesc. Călătorind pe acelaș drum, grăbim uciderea viitorului nostru ca nație. Conducători, trimeteți spre fruntariile țării oameni cu cinste curată. Nu-i aruncați acolo ca pe niște slugi politicienești. Ajutați această operă de compensare a jertfei atâtei tinereți pierdute. Să nu curtenim interesele celor îngăduiți în greaua pagubă a nației jertfătoare și păstrătoare de atâtea veacuri a sufletului nostru românesc.

ȘT. BERECHET
prof. universitar

Parastasul pentru I. G. Duca

Marti, 2 Ianuarie c., a fost inmormântarea fostului prim ministru I. G. Duca.

La ora 2 d. m. s'a oficiat la toate bisericile din țară parastasul pentru odihnirea sufletului aceluși ce a fost I. G. Duca.

La Brad, cu această ocazie, d. C. Ciocan, directorul liceului „Avram Iancu“, a ținut următoarea cuvântare:

Onorată asistență!

Intreaga obște românească, în clipele de față, înalță rugăciuni ferbinti către Tatăl Ceresc, pentru odihnirea sufletului primului ministru a țării: I. G. Duca, impușcat în împrejurările cunoscute, la Sinaia, în 29 Dec. 1933.

Consternarea provocată în toată păturile societății românești, și în opinia publică din străinătate este pe deplin întemată, dacă ne gândim la calitățile fostului premier român.

I. G. Duca pe lângă o inteligență uimitoare, și de o bunătate care poate servi de model multora, a fost și un politician, de rasă, cum numai la mari intervale de timp apar pe arena politicii europene.

Deși tânăr, grație calităților sale excepționale, a ocupat importante funcții încă din 1907. Binefacerile activității sale ministeriale se observă și astăzi și sunt apreciate, ca servicii reale aduse națiunii, de însuși cei mai hotărâți adversari politici.

S'a născut în 20—XII.—1879. După terminarea studiilor secundare se duce la Paris unde continuă studiile, obținând titlul de doctor în drept. Intors în țară pentru puțin timp ocupă funcția de magistrat. Inșă înclinările

(Continuare la pagina II.-a).

I. G. DUCA

Vineri seara, 29 Decembrie, ora 9 jumătate, primul ministru a fost asasinat în gara Sinaia, de un tânăr, student al Academiei Comerciale.

I. G. Duca e născut în București la 20 Decembrie 1879; fiu mai mare a lui Gh. Duca, fost director general al căilor ferate române, Ion Duca era unul dintre cei mai culti bărbați de stat ai țării noastre.

După ce și-a luat doctoratul în drept la Paris, a fost pentru scurtă vreme în magistratură, funcționar superior în Cooperatie, etc.

Dedicându-se politicii, din 1907 Duca a fost ales deputat și de atunci n'a lipsit din nici o legislatură. A fost ministru de mai multe ori în guvernele liberale de sub conducerea lui Ionel și Vintilă Brăteanu, deținând portofoliile: interne, instrucțiune și externe.

După moartea lui Vintilă Brăteanu, în 1930, Duca a fost ales șef al partidului liberal.

Durerea nețărmurită cu care Proviđența încearcă astăzi pe partidul liberal, găsește răsunset adânc în sufletul țării întregi.

Ne plecăm frunțele cu venerațiune înaintea sicriului ilustrului bărbat de stat, care prin frumoasele învățături și prin exemplul virtuților sale, prin strălucitele însușiri, a adus în totdeauna servicii reale țării sale.

Primească-l Domnul în locașul etern al celor drepti și prea fericiți.

Ziua numelui d. Ing. Gigurtu

D. Ing. I. Gigurtu, directorul general al Soc. „Mica“, își sărbătorește ziua numelui în 6 Ianuarie.

Muncitorii de la întreprinderea pe care o conduce d-sa, și anul acesta, au luat măsuri să serbeze acest eveniment însemnat, cu o deosebită solemnitate.

Ne bucurăm foarte mult de aceasta, căci o asemenea mișcare ne arată dragostea ce există între șef și muncitorii dela Soc. „Mica“.

Tot odată — acest obicei de a sărbători anual pe oamenii mari ai noștri este o dovadă că începem să înțelegem valoarea acestora ce muncesc și se jertfesc pentru binele nostru al tuturor.

Onorându-i, ne împlinim nu numai datoria, dar ne facem mai buni ridicându-ne până la dânsii.

Ne asociem și noi, ceilalți locuitori ai Zarandului, și uniți în cugețe cu muncitorii minieri ai societății „Mica“, trimitem și noi respectuoase felicitări d. Gigurtu, dorindu-i ani mulți și fericiți pentru binele ținutului nostru.

C.

Dare de seamă a bibliotecii „Ing. Ion Gigurtu“ pe anii 1932 și 1933

Poporul nu citește. Dar cine-i de vină, dacă cei cu patru ochi nu le întinde o mână de ajutor!

El nu o face aceasta din rea voință; ci din cauza greutăților și necazurilor în care se sbate. Se îngrozește la auzul că trebuie să-și scoată din buzunar 4—5 lei, pentru ași lua o carte.

Și atunci cei de făcut? Toată sarcina cade pe umerii noștri: a intelectualilor.

Trebuie, precum la ogorul înfelenit mergem a-l lucra pregătiți cu unelte necesare, așa și poporului nostru să-i stăm la îndemână cu bibliotecă cât de cât formată gata, voind a-l îndemna la înaintare. În felul acesta poporul în scurt timp va pricepe folosul ce i-l aduce, și nesilit atunci se va grăbi însuși a sprijini înaintarea lui.

Dar spre norocul nostru, noi muncitorimea dela Soc. „Mica“, având parte de șefi cu vederi largi, am putut să ne înjghebăm o bibliotecă, care ar face cinste, desigur, și unei instituții cu oarecare prestigiu în ceace privește cultura.

Dar, urmăriți și veți vedea că afirmațiile noastre sunt drepte:

În ziua de 22 Noembrie 1931 s'a inaugurat biblioteca, de sub patronajul dlui Director general I. Gigurtu, de față fiind dñii: Sieber, dir., Ambruș, subdirector, dr. Dimitriu deleg. dela „Acțiunea Românească“, Dl. Lungulescu reprez. ziarului „Universul“, protopopolul Zarandului I. Andrei, care inconjurat de preot. Perian și Bogdan au făcut sfințirea susnumitei bibliotecii. Au fost de față — pe lângă cei amintiți mai sus — reprezentanții bisericilor, școalelor, întreg personalul de conducere al soc. „Mica“, toți muncitorii minieri și fruntașii din comunele vecine.

Muncitorii erau plini de bucurie și fericire, pentru faptul că dl. Director general I. Gigurtu are grije să le dea și hrană sufletească, înființând acest focar de cultură. Alegându-se un comitet de conducere din 12 persoane, președintele lui de onoare a fost proclamat dl. Director general.

Cărțile bibliotecii au fost primite astfel:

Dela „Acțiunea Românească“ — București 1385 volume, dela Locot. Radovici 44, dela Căpitanul Vlad 58, diferite donații 13 buc. Total 1500 volume. Din ele s'au dat bibl. „Octavian Goga“ din Țebea 238 vol., iar bibl. din com. Ormindea 385 vol., rămânând 1115 volume.

Scopul bibliotecii se știe că este cultivarea maselor — prin conferințe și producțiuni, loc de recreație fizică, consfătuiri, etc.

Iată munca desfășurată de comitetul acestui institut:

În ziua de 6 Ianuarie 1932, de ziua onomastică a d-lui președinte, s'a jucat piesa „Țăranul boer“ și „Doctorul știe tot“. Ambele au avut un succes strălucit.

La 27 Februarie s'a dat o serbare urmată de dans cu muzica militară, în colaborare cu „Acțiunea Românească“. Cu această ocazie s'a premiat cel mai frumos costum național.

La 28 Februarie a fost o șezătorie culturală. Atunci dl. dr. Mihui a vorbit despre îngrijirea corpului. Sute de muncitori au participat.

Pe ziua de 2 Maiu (a doua zi de Paști) au avut loc o producțiune teatrală cu

caracter educativ. S'a jucat piesele: „Peștorii“ și „Dușmanii“. Din ele s'a putut vedea urmarea certurilor politice dintre oameni.

Tot aceste piese s'au dat în com. Țebea, în ziua de 29 Maiu.

În decursul acestui an s'a proiectat înființarea unui cor și a unei fanfare, s'a mai cumpărat 52 volume cărți, s'au legat 190 buc., s'au atras 683 cititori activi, cari au citit multe cărți. Atragem atenția cititorilor cari nu inapoiază cărțile la timp, că pe viitor vom fi siliți să le aplicăm art. 16 și 17 din statute.

Pe această cale, aducem vii mulțumiri dlui priminginer Mastero care se interesează f. mult de bunul mers al bibliotecii.

Sprijinindu-ne întotdeauna, comitetul, în ședința de 13 Noembrie 1932, l'a ales vicepreședintele de onoare.

În anul 1933, Comitetul și-a dat toată silința pentru bunul mers al bibliotecii. S'a introdus sistemul de a se elibera câte o singură carte cetitorilor deoarece controlul se face mai ușor și nu riscăm să pierdem cărțile.

Dela 22 Noembrie 1932 până astăzi rezultatul este următorul.

S'au mai cumpărat 46 cărți, au donat Direcțiunea societății și alte persoane 137. Totul se află în bibl. 1298 exemplare, din care s'a citit 1084 cărți de 924 cititori. Se găsesc legate 594 cărți, din care s'au legat anul trecut 140 vol., iar anul acesta restul.

La 20 Noembrie 1932, cu ocazia dării de seamă, dl. dr. I. Munteanu, fost director la ziarul „Graiul Moșilor“ a ținut o conferință despre „Inceputul cărții și al alfabetului“. A doua conf. a ținut-o dl. Lazăr Suciu, învățător din Gurabarza, dând sfaturi muncitorilor pentru buna purtare în viață. Tot cu această ocazie a vorbit dl. I. Balosu, președ. bibl. și bibliotecarul P. Cristin, despre foloasele acestei înjghebări, indemnând pe muncitori să-și lumineze mințile prin cărți folositoare.

La 7 Ianuarie a. tr. s'a serbat onomastica dlui Director general Ion Gigurtu, trimițându-i-se o telegramă. A vorbit dl. Atanase Bran, redactorul ziarului „Graiul Moșilor“, despre: „Provincialismul o cauză a granițelor sufletești“, spunând că odată cu granițele naturale trebuie să dispară și granițele sufletești.

(Continuarea în pag. 3-a).

Strigături de horă.

Chiotire-aș, chioti,
Nu știu mândra ce-o gândi,
Mândro nu te mânia
C'asa este chioata.

Hop și eu cu baba mea,
Eu pe părte, ea prin nea.

Nu-i frumos omul frumos
Ci-i frumos omul drăcos.

Uscă-te croambă de prun,
Că făcuși vinarsul bun
De trântiși pe badea 'n drum

Stau feciorii lângă joc
Ca butucii lângă foc;
Chiotiți feciori brotaci
Că-i răcit c'aveți nădragi.

Din colecția „Comori îngropate“, de St. Ciucescu, inv.

Parastasul pentru I. G. Duca

(Continuare din pagina I.-a).

sale firești îl chiamă în arena luptelor politice, Marele Spiru Haret găsește în I. G. Duca un prețios colaborator în mișcarea cooperatistă, pentru ajutorarea clasei țărănești.

Ca parlamentar a îmbrățișat c'un deosebit interes problemele economice, culturale, și indeosebi problemele de politică externă.

În 1914 ajunge ministru, în Cabinetul lui I. C. Brăteanu. A fost unul dintre colaboratorii cei mai devotați și sinceri al marelui bărbat de stat I. C. Brăteanu. A participat la toate actele mari naționale, din epoca întregirii națiunii române. În calitate de ministru al externelor a stabilit raporturi și a strâns mai multe relațiuni cu aliații noștri din timpul războiului. Tot el este acel care a contribuit în largă măsură pentru cimentarea alianței statelor noi, eșite din putreda monarhie habzburgică, constituite în Mica Înțelegere.

În calitate de ministru al agricult. a pregătit și a prezidat elaborarea celui mai important act social-economic: Reforma-agrară.

În 1930 după moartea lui V. Brăteanu este ales șef al partidului Național-liberal.

Iar în 10 Nov. 1933, din incredințarea M. S. Regelui, I. G. Duca, este însărcinat cu formarea guvernului din sânul partidului liberal, menit a continua opera de refacere economică financiară a țării.

În fața mormântului deschis, întreaga națiune română deplânge dispariția marelui bărbat de stat și bun român Ion Duca și depune omagiile sale de recunoștință pentru că a binemerita de la patrie.

Odihnească în pace!

C. CIOCAN

Poșta redacției și administrației

D. C. Tisu — Orăștie. Care-i cauza de nu ne-ați trimis articolul?

D. P. Popovici. V'om publica-o în numărul festiv.

Am mai primit abonamente dela: d. dr. Nerva Oncu, Baia de Criș, 80 lei; d. Constantin Tisu, Orăștie, 100 lei; d. Botezatu, inv. Blăjeni, 80 lei; d. prof. Zaharia Stanciu, Orăștie 80 lei; dna Felicia Draia, 40 lei; d. Adorjan Francisc, Petrila 80 lei; d. Alexe Bălu, Luncoiul de sus, 45 lei; d. Vasile Ciobotariu, inv. Aninoasa, 80 lei; d. Iosif Nicula, Aninoasa, 40 lei; d. Ioniță Jianu, Băicoi Prahova, 80 lei; d. D-tru Esca, inv. 80 lei; d. Pavel Popoviciu, inv. Criștur, 40 lei.

Prin d. I. Lazăr, Ruda, am primit ab. dlor: Avram Nicolae 30 lei; Ban Andrei, 25 lei; Bulz Dumitru, 20 lei; Barza Iosif 20 lei; Resiga Ilie I. Al. 20 lei; Junea Toader 10 lei; Luca Dtru 25 lei; Resiga Gh. a. Catr. 20 lei; Adam Amos, 10 lei; Bocăniclu Aug. 25 lei.

La conferința distinsei scriitoare Dna Sadoveanu în sală erau mai mulți ucenici decât intelectuali.

In urbea noastră industrială
E lucru clar ca o lumină,
Ca industriașii să dețină
Procentul cel mai mare din sală.

Inceput de carieră

7. La muncă de: Mibo

Motto: Louée soit la joie, louée la douleur! Elles sont la force, elles sont la vie, elles sont Dieu...

R. ROLAND

M'am sculat disdedimineață, cu gândul la telegramă. Voiam s'o expediez cu orice preț, cât mai curând.

Când am ieșit în curte, mă întimpină un țăran spătos, înalt, cu pletele sure și cu nasul congestionat de alcool:

— Mneața bună, dom' vâfitori!

— Bună dimineața! răspunsei eu cu jumătate de gură.

— Că, doară d-ta îi fi dascălul nost?

— Da, eu sunt numit învățător aici la Dv. — adăugai repede, întinzându-i mâna.

— Primarul Lascu, se recomandă fă-

ranul strângându-mi mâna cu putere. Bine că v'a adus Dumnezeu. Avem lipsă de oameni faini, de oameni noi învățați. Noi suntem cam pădureți, mai de cătră pădure. Iacă, cu vitele, cu bieteile de oi, pe la munte, nu ne putem ocupa mult de școală.

— Așa o fi d-le primar, — îi tăiai eu vorba pentru că mă grăbeam, dar mai cu seamă d-ta ești obligat să te îngrijești de școală. Lucrurile astea le vom discuta noi. Deocamdată te rog un lucru: Cum ași putea trimite o telegramă. Este poșta aici?

— Delea nu-s la noi d-le. Iaca este o muere, care mere când o trimite notarășu, de aduce »cărțile« dela poșta. Capătă ceva plată dela comună pentru asta.

— Dați telegrama la mine, și-o duc eu la primărie. Am aflat că chir mâni o mână d. notarăș după poșta.

— Bine d-le primar. Uite aici ai te-

legrama, iacă și bani, dar te rog foarte mult să faci d-ta așa fel ca să ajungă la poșta chiar azi. Trimite pe altcineva. Li plătesc drumul. M'aș duce eu, dar nu am timp. Până una la alta, eu trebuie să mă pun pe lucru.

— Apoi las' dom' nvâfitori, fac cum îi mai bine. Unde vă duceți acum?

— Mă duc la părintele. Trebuie să fac înscrierile copiilor.

Dar încă ceva? Unde mă sfătuești d-ta să mă duc ca să-mi pregătească de mâncare? Am căutat și ieri, dar n'a vrut să mă primească nimeni.

— Apoi, dom' vâfitori, nu felelesc că găsiți undeva. Dacă părintele nu vă ia în cost, atunci altul nu-i.

— Se poate d-le primar? ce fel de oameni sunt aici? Cum credeți că o să aveți dascăl, dacă d-voastră nu-i dați nici o mână de ajutor?

Agricultura în Cehoslovacia

Agricultura ține cumpănă industriei. Nici jumătate din oamenii țării (41%), nu se ocupă cu lucrul pământului, pe când la noi mai toată lumea (80%) trăiește din răsturnarea brazdei. În schimb acolo se lucrează intensiv, se ară adânc, se aleg semințele, pe când la noi se asvârle sămânța în ogorul abea sgâriat, de cresc cerealele ca firele de păr în barba unui spânașec. La noi în agricultură se dovedește prin grâu și popușoi. Acolo și prin alte plante. Sunt ținuturi întregi unde se samănă numai grâu și sfeclă de zahăr; sunt altele unde nu vezi decât ogoare de cartofi, vrâstate cu secară și orz. Hămei, rapiță, sfeclă de zahăr, deci plante industriale, ocupă 14% din pământul arabil, iar cartofi și legume, mai mult chiar (17%); grâu se semănă mai puțin (11%) decât ovăzul; în schimb secara (15%) și orzul (12%) ocupă suprafeți întinse.

Grâul și secara e hrana tuturor; pășoi abea se pune pe 6 părți din suta pământului brădat.

Orzul și hămeiul se prelucrează pentru a fi exportat. Pentru fabricile noastre de bere, noi aducem malțu ca și hămeiul din Cehoslovacia, mai tot, măcar că orzoaica noastră este căutată spre a fi aiurea scăimbată în malț, iar hămei nu se seamănă aproape de loc, măcar că sălbatec crește în preajma ori cărei păduri. Pe lângă berea lor vestită (berea de Pilsen) fabricată în 700 de fabrici, cehoslovacii, mai ales în Moravia, exportau 190.000 de tone de malț, iar hămei, în 1905 au trimis mai mult de jumătate (60%), peste graniți.

Sfecla de zahăr o cultivă, pentru că în Cehoslovacia sunt cele mai multe fabrici de zahăr din Europa întreagă, socotindu-se după întinderea țării. Se scoate zahăr în 170 de fabrici, în care s'au lucrat sfecla adunată de pe 324.000 de ha. 17% din zahărul fabricat din sfeclă, din lumea întreagă, vine din Cehoslovacia.

Dar nici celelalte produse ale ogoarelor, nu sunt folosite de a dreptul. Din grâu se face făină, iar din făină se fabrică paste făinoase, pesmeți, care se exportă. Din popușoi și cartofi se scoate spirt. Erau întrebuințați 14000 de lucrători în fabricile de spirt; parte din spirtul prefăcut în licheor, iarșe e exportat.

Până și Cicioarea se cultivă pe 5000 ha., scoțindu-se pe fiecare an, una cu alta, 600 vagoane de rădăcini, care se usucă, se macină și se trimete în lumea largă. Noi bem cafea cu cicoare crescută în Cehoslovacia, măcar că mai oacheșă și mai albastră ca cicoarea ce împodobeste părloagele noastre, nu știm să mai fie în alte ținuturi.

La noi fructele se dau la porci, în anii din belșug când se rup crengile de ele. În vara aceasta au rămas prunele pe copac de s'au uscat, așa de multe ce s'au făcut. În Cehoslovacia însă fructele se usucă sau se prefac în cidru ori țuică; având spirt și zahăr se prefac mai ales în compoturi, în fructe zaharosite și de sigur că și noi mâncăm din ele.

Aceasta este deosebirea între agricultura chibzuită de pe aiurea și aceia „cum am apucat anla părinți“, dela noi.

(Din Sofia Moldovei)

DIN POPOR

LA TRIBUNAL

Cică un țaran se duse la un avocat să-i facă o acțiune. Dar acolo judecătorul, cum o fi fost nu știu, zise: „Acțiunea se respinge ca nefondată“.

Iar țaranul fiindu-i necaz că se respinge acțiunea lui, și dentruce, pentru un lucru de nimic, și mai din fund zise cu un glas tare către judecător: „Dar dă-o încoace d-le judecător să-i punem *fund* dacă nu-i *infundată* n'o s'o respingi pentru lucru de nimic“.

Hristea N. Țapu

Adunare liberală din Aninoasa

Duminecă 17 Dec. 1933 în sala casinoului din Aninoasa a avut loc o mare adunare Național Liberală. Au participat delegații din Lupeni și din Petroșeni.

Cu toate că, anunțarea ținerii acestui întruniri s'a făcut în mod tacit, prin agenți liberali, fără nici un fel de manifest, sala Casinoului s'a dovedit neîncăpătoare pentru marele număr de participanți.

La ora 3 d. m. s'a deschis adunarea prin cuvântul d-lui M. Bogza președ. tinerețului din localitate. Dar, a arătat scopul întrunirii și a cerut atenția din partea auditorilor.

Au luat apoi, cuvântul dnii I. Călin, dr. I. Constantinescu — Lupeni, Balomiri Gh. Furnică, Vasilescu M și păr. Miclea.

Cuvântul de deschidere, l-a rostit păr. protopop E. Șinca. Toate cuvântările au fost viu ovaționate.

După adunare, un mare număr de cetățeni, au cerut înscrierea în organizația tineretului din loc.

La ora 5 adunarea a luat sfârșit.

Coresp.

Dare de seamă a bibliotecii „Ing. Ion Gigurtu“ pe anii 1932 și 1933

(Continuare din pag. 2-a)

La 24 Ianuarie a. c. au organizat o serbare în localul Casinei din Gurabarza, unde programul s'a desfășurat, începând cu corul șc. primare din localitate, condus de d. Locot. Radovici. Inceputul s'a făcut cu Imnul Regal, conferința a fost ținută de dl. inv. Suciu Lazăr.

Dl. dr. Emil Caba, medicul spitalului Deva, a arătat însemnătatea zilei de 24 Ianuarie, într'o conferință bine alcătuită. Programul s'a încheiat cu câteva declamări, monologe, și cântece naționale bine executate.

Tot în localul susnumit, pe data de 5 Martie, a conferențiat dl. General Andrei Butnoiu despre: „Patrie și Comunism“. Oratorul a arătat ce trebuie să se înțeleagă prin cuvântul Patrie, analizează situația comunismului în Rusia, scoțând în relief nenorocirile ce pricinuește lumii și civilizației acest curent. Corul din Brad, condus de dl. prof. Părvu, a făcut publicul să guste câteva momente plăcute.

La 16 Iulie a vorbit dl. Maior Vasile Copăceanu, dând sfaturi muncitorilor să respecte pe superiorii lor.

Pe ziua de 24 Sept. a. c. distinsul publicist Colonel, medic, prof. C. Mihailescu dela facultatea de medicină din București, a vorbit despre: „Higiena socială în România“.

Cu date precise a arătat urmările alcoolului, beției, avortului, etc.

Îndeamnă pe credincioși să meargă la biserică, combătând cu vehemență atcismul. A fost una din cele mai frumoase conferințe.

La data de 19 Noembrie a. c. dl. Inginer Nicolaescu, din Ministerul Apărării Naționale și-a dezvoltat conferința cu subiectul: „Primejdia aeriană și mijloacele de apărare“. Această conferință fiind bine dezvoltată întregul auditor a ascultat cu o deosebită atenție.

Darea de seamă a întregii acțiuni pe anii 1932—1933, luând sfârșit nu putem încheia aceste rânduri fără să aducem viile noastre mulțumiri superiorilor noștri cari au dat concursul acestor programe, simțindu-se întotdeauna bine în mijlocul nostru.

Oamenilor cari ne-au făcut numai bine le suntem recunoscători toată viața. Să strigăm din adâncul sufletului nostru:

Trăiască dl. Director general I. Gigurtu,

Trăiască dl. Director Sieber.

Trăiască dl. Subdirector Ambruș.

Trăiască toți inginerii Societății și toți acei cari au adus fericirea minierilor.

Bibliotecarul.

Cercul studenților Hunedoreni Bucureșteni

„Aurel Vlaicu“

Nr. 20 din 10 XII 1933.

Domnule Director,

Vă rugăm respectuos ca să publicați în ziarul DVs. următoarele:

Cercul studenților hunedoreni-bucureșteni „Aurel Vlaicu“ continuându-și a activitatea în vedere îmbogățirii școalelor primare din județul nostru cu material didactic și bibliotecă, roagă pe dnii inv. dir. dela școalele lipsite absolut de mijloace materiale, ca să înainteze pe adresa: N. C. Andrișoiu inv. student, str. Pitar Mos No. 15, București III, câte un raport detaliat adresat Casei școalelor, arătând ce anume le lipsește.

Cercul studenților hunedoreni din București, în adunarea generală din 26 XI. 1933 și-a adoptat numele de: cercul studenților hunedoreni-bucureșteni „Aurel Vlaicu“.

Vă mulțumim călduros, președ. cerc. stud. huned. buc. „Aurel Vlaicu“, *indiscutabil* — secretar general N. C. Andrișoiu.

◆◆◆◆◆

— Nu de aia dom' 'nvățitori, da vezi d-ta, că li-i rușine. Ei nu știu să facă muncări delea domnești; și decât să se facă de ciufală, mai bine nu se apucă. Eu cred că tot mai bine, dacă rugați pe părintele. Tot la dânsul a mâncat și învățătoriu celălalt...

M'am despărțit de primar frământat de gânduri. Să mai încerc odată la părintele. Să mă primească cel puțin pe câteva săptămâni. Până atunci, ori primesc rezultatul dela București, ori găsesc în altă parte.

Am ajuns la părinte tot cu gândurile mele nedespărțite. M'am așternut pe lucru. Deja ora 10 până la 3 după amiază, nu m'am sculat de pe scaun. Atunci am terminat. Părintele mai venea pe la mine, mă întreba câte ceva și iarși pleca deși vedea de treburile sale.

Când eram aproape de sfârșit, iacă și părintele.

— Mai lasă d-le lucru. Cum poți să stai cinci ore pe scaun? Mai fă o pauză. Nu-i bine să vă expuneți atât.

— Sunt aproape de sfârșit părinte. După aceea trebuie să ies puțin afară că într'adevăr nu mai pot. Parcă sunt beat. Mă doare și capul.

— Cum ați aranjat cu costul, ați găsit undeva?

— N'am găsit părinte și să știți că sunt disperat. Ce pot face eu ca străin aici, când fiecare se ferește de mine ca de ciumă. Imi vine câte odată să plâng. Ideia ministrului, de a ne trimite forțat, în locuri atât de străine, a fost o utopie. Nu mai pot avea dragoste de muncă. Simt cum mi se ruinează tot ce am avut bun în suflet. Într'un sat atât de mare, să fiu expus a pieri de foame? Asta nu mi-am închipuit-o nici odată. La toate neajunsurile, la toate neplăcerile, la toate miizeriile m'am gândit, dar la asta nu!

— D-le învățător, nu trebuie să fii atât de necăjit. Uite, chiar azi, văzând răbdarea, puterea de muncă și dragostea de muncă a d-tale, m'am sfătuit cu preoteasa: te luăm noi în cost până găsești undeva.

— Vă mulțumesc foarte mult părinte. Vă voi fi nespun de recunoscător.

— Uite domnule, numai dacă vă convine. Noi acuma n'avem nici servitoare, suntem ocupați, de, ca toamna. Sunt zile când nu vom avea mâncare așa de bună.

— Sunt mulțumit și recunoscător, ori cum, părinte.

Și din ziua aceea, părintele a început să mă privească cu mai mare încredere și chiar să mă sprijine în acțiunile mele.

Dumineca următoare a ținut o foarte frumoasă predică la biserică, despre rostul școalei. Eram de față. M'a prezentat sâtenilor,

† Preot Ioan Fugătă

Miercuri 27 Dec. 1933 s'a stins din viață, la locuința sa din Luncoiul de jos, acela care a fost marele naționalist și sprijinitor al culturii românești, pr. Ioan Fugătă.

Născut în anul 1866, în com. București, jud. Hunedoara. Pr. Ioan Fugătă și-a făcut studiile liceale la Brad și Năsăud și cele teologice la Sibiu.

Alegându-și dela început ca parohie Luncoiul de jos, a fost un însuflețit conducător al acelei comune, aproape o jumătate de veac.

Mare Român, a apărut cu dărzenie școala confesională din Luncoiul de jos, păstrătoarea limbii și a naționalității noastre, în ciuda tuturor șicanelor de sub stăpânirea streină.

Sufletul lui ar fi fost zdrobit de durere dacă ar fi văzut limba românească — atât de dragă lui — înlocuită cu cea maghiară.

A făcut parte din acea nobilă avangardă națională a »preoților cu crucea în frunte« pregătind cea mai puternică armă — sufletul — pentru unire.

Și Dumnezeu i-a ajutat să se bucure de cele mai mărețe clipe din viața poporului nostru: — unirea, ofensiva dela Tisa, când la un semnal dat ieși ca din pământ regimentul lui Horia în Brad, în care a avut un tribut însemnat de poporenii de ai săi din Luncoiul de jos.

Dar odată visul secular împlinit, mintea lui luminată și sufletul său de Român a înțeles că nu-i deajuns unirea materială, ci trebuie făcută unirea sufletească a poporului.

Și în această privință și-a luat rolul în serios și a ajuns ca în scurt timp să se bucure de roadele muncii sale. Numai cine cunoaște mai deaproape com. pe care a pășorit-o el, poate să-și dea seama de opera sa constructivă.

Până în ultimile clipe a vieții sale a fost un neobosit muncitor în ogorul culturii și al credinței noastre.

A înființat societăți culturale și religioase, ca: Societatea sf. Gheorghe, Reuniunea femeilor creștine etc. și în cadrul lor a organizat serbări populare, coruri etc.

Cât de însuflețit luptător pe altarul culturii a fost, se vede din cuvintele mișcătoare cu care și-a început cuvântarea, cuvinte pe care le-a rostit cu lacrimi în ochi, la sfârșirea frumosului locaș de școală din Luncoiul de jos, în toamna trecută: »Și acum slobozește Doamne pe robul tău că văzură ochii mei mântuirea mea«.

Au fost câteva momente înălțătoare! Pr. Ioan Fugătă a înțeles că și-a trăit deajuns viața deoarece tot ce sufletul lui mare a dorit, s'a împlinit.

Încă din 1910 s'a exprimat către inv. său că nu-și va găsi odihna până când nu va avea un local frumos de școală în com. lui.

Când și-a văzut și această veche dorință a lui împlinită a putut spune ca Dreptul Simeon: Și acum...

Dumnezeu i-a ascultat dorința și a slobozit pe robul său, spre durerea noastră a tuturor celor ce l-am cunoscut.

Iată de ce la vestea morții lui a alergat atâta popor din jur spre a-l conduce așa cum se cuvine la locașul de veci și spre a-și lua rămas bun dela el.

cari nu mai încăpeau în bisericuța de lemn afumată, ca un om de muncă și de »omenie«.

Lumea m'a privit ca pe unul venit de pe alte târâmuri...

Ieșind din biserică i-am sfătuit și eu, le-am arătat rostul școlii, le-am arătat nevoia de a ști fiecare om să scrie și să cetească și ne-am înțeles că de a doua zi, copiii i vor începe să vină la școală.

Am început cursurile în localul pustiu și neîngrijit. La început mi-au venit puțini școlari. Am lăsat programul la o parte și am ținut cu ei adevărate șezători: povești, ghicitori, socoteli glumețe, discuții, cântece etc... Din zi în zi numărul lor creștea.

La două săptămâni dela începerea cursurilor am avut cerc cultural învățătoresc. Am improvizat în pripă un mic program, compus din cântece pe două voci, declamări și dansuri naționale.

Preoțimea și-a luat rămas bun prin glasul d-lor: I. Indrei prot. Zarandului, păr. A. Roman, păr. Stanciu, Pr. Comșa în numele băncii »Crișana«, Dr. C. Tisu din partea part. național-liberal, Lazăr Suci din partea școlii, Ioan Morariu, notar, în numele comunei.

Fie ca exemplul vieții lui să fie un îndemn la lucru pe terenurile de activitate.

Fie-i jărâna ușoară și memoria în veci binecuvântată.

Dobion

Concurs de licitație.

În urma încuviințării Ven. Consiliu eparhial ort. rom. din Arad Nr. 6508/1930 și aprobarea Ocolului Silvic din Baia de Criș Nr. 636/1931, prin aceasta se publică licitație verbală la fața locului în com. Strâmba jud. Hunedoara gara Vața de Jos pe ziua de 21 Ian. 1934 ora 11 a. m. în localul școlii primare de Stat din Strâmba, pentru vinderea alor 1585 fire lemne de goron în grosime dela 25 cm. în sus circa 500 cm.³ proprietatea comunei bis. ort. rom. din Strâmba.

Prețul strigării 100,000 (una sută mii) Lei

1. Licitații amatori înainte de începerea licitației vor depune la epitropia parohială un vadiu de 10.000 Lei.

2. Pentru întocmirea amenajamentului și garanția de reînăpăiere cumpărătorul înainte de începerea exploatarei va depune la Ocolul Silvic din Baia de Criș în total suma de 12.000 Lei.

Materialul lemnos sus arătat din pădurea bisericii și a școlii confesionale ort. rom., nici la un caz nu se vinde mai jos de prețul strigării.

Pentru orice alte informațiuni în legătură cu aceasta licitație, doritorii au a se adresa: Oficiul parohial ort. rom. din Tomești.

Din ședința Consiliului par. din Strâmba dela 27 Dec. 1933.

Președinte, Notar,
Pr. Toma N. Florea Nicolae Brusturan

INVITARE.

Comitetul bibliotecii muncitorilor »Ing' Ion Gigurtu«, din Gura Barza, aranjează, — cu ocazia zilei onomastice a d. ing. I. Gigurtu, dir. general al Soc. »Mica« și preș. de onoare al Bibliotecii, — în ziua de 6 Ianuarie 1934, în Casina Funcționarilor-Gura Barza, o serbare urmată de dans.

Programul: 1. Lipitorile satelor, piesă teatrală. 2. Despre Credință, conf. 3. Fanfara soc. »Mica«, va executa mai multe b. muzicale. Începutul va fi la 8 seara. Va concerta muzica din Abrud. Trenul societății va pleca din Brad la ora 7. Intrarea benevolă.

— *Delegația permanentă a partidului național-liberal a ales ca șef al său pe d. Gh. Tătărăscu.*

Deci primul ministru al țării este d. Tătărăscu.

DI Aurel Adam a fost numit notar al circumscripției Rișculița.

Necrolog. Anunțăm cu părere de rău încetarea din viață a prietenilor noștri: Ion Ilieșiu, fost primar în Tebea — și Ioan Karabin — Brad.

Să le fie jărâna ușoară!

La desfășurarea programului, au asistat pe lângă cei 28 de învățători, patru săteni și șapte femei. Acestora o colegă care stâlcea limba română, le-a cetit o conferință, despre »îngrijirea copiilor mici«. Și conferința a rămas o formalitate fără nici un efect.

Începusem să mă obișnuiesc. Preotul mă încuraja zilnic și parcă mă privea cu simpatie. Erau momente când îmi părea rău că am trimis telegrama. Mai bine s'o fi lăsat câteva zile. Dar de ce nu îmi vine nici un răspuns? Ia să mă interesez la primărie. Și plecai repede spre primărie. Notarul, mă primi cu mare simpatie, dar care se vedea că-i simțită din... cravată...

— Aveți o scrisoare, d-le învățător. Chiar azi a sosit.

— Da, mulțumesc.

O deschisei cu mare emoție. Cetii: »Nu înțeleg ce-i cu tine!? Conținutul tele-

20 ani în Rusia Sovietică

Miercuri, 3 Ianuarie, c. a sosit din Siberia, fostul prizonier rus: Lazăr Dușan, din comuna Mesteacăn.

După ce a stat peste douăzeci de ani în paradisul roșu, bietul om cu multă greutate a putut să se strecoare pentru a veni în patria sa.

Câte scrisori, câte ploconeli n'a făcut Lazăr Dușan pentru a-și căpăta formele legale de a putea pleca din raiul bolșevic.

La el a fost mai greu, deoarece avea familie, — se căsătorise cât a stat în Siberia.

Crezând că fac un serviciu cetitorilor noștri, dându-le informații precise din felul de viață a bolșevicilor din Rusia Sovietică, văzute de un om ce a stat acolo 20 ani, m'am dus acasă la Dușan Lazăr.

Intr'adevăr, mi-a povestit lucruri nemaiauzite până acum. Dar din cauza lipsei de spațiu, vor fi publicate în numărul viitor.

Spargere

În seara zilei de 1 Ianuarie a. c. pe la orele 12 noaptea, profitând de ocazia sărbătorilor, o bandă de hoți de aur, s'au întors în mina Musariu pe la punctul numit »Dealul feti«.

Prin dinamarea zidului de beton și spargerea a 2 uși de fier, au pătruns în mină.

În momentul când hoții voiau să opereze, au fost auziți de paznicii de noapte, cari au dat alarma — chemând în ajutor posturile de jandarmi. După o jumătate de oră au sosit la fața locului și împreună cu paznicii de noapte i-au urmărit fără ca să-i fi putut prinde.

Între hoți și jandarmi s'au schimbat aproape 40 focuri de armă. — Se crede că hoții au fost în număr foarte mare și printre ei sunt și minieri, cari au cunoscut foarte bine galeriile minei.

Grație paznicilor de noapte cari au dat alarma la timp, necunoscuții n'au putut fura niciun fel de minereu.

Se fac cercetări pentru prinderea lor.
M. J.

Furtul de la Tebea

După informațiile pe care le avem, am dedus că în această chestiune se procedează anapoda.

Un locuitor din Tebea, ar fi făgăduit Consiliului comunal, în schimbul sumei de 15.000 lei, că ar putea să facă chiar precizări de persoane implicate în acest furt.

Consiliul comunal a refuzat această propunere.

Dece? — Nu înțelegem.

◆◆◆◆◆

gramei arată disperare și o primesc totuși deabia ieri. Ce s'a întâmplat? Dece nu mi-ai scris mai repede? Acum cred că este prea târziu. Voi încerca la minister să obțin mutarea ta, dar deocamdată nu știu unde. Scrie-mi imediat dacă situația ta este tot aceeași, ca să fac intervenții la minister etc. «...

— Extra ordinar! exclamai eu. Domnule notar, cum se poate că telegrama trimisă de mine o primește la București după două săptămâni? Asta-i batjocură!

— Să scuzați d-le învățător. Nu sunt eu vinovat. Primarul mi-a dat-o după vreo săptămână iar muerea care aduce poșta a uitat-o colo pe masă, — zise el, arătând cu degetul spre masă. Am suduit-o destul; acum ce să-i fac?...

Am plecat spre școală, trist ca după o nouă desiluzie.

◆◆◆◆◆